

Toimintasuunnitelma 2020-2021

Päiväkoti Vallesmanni

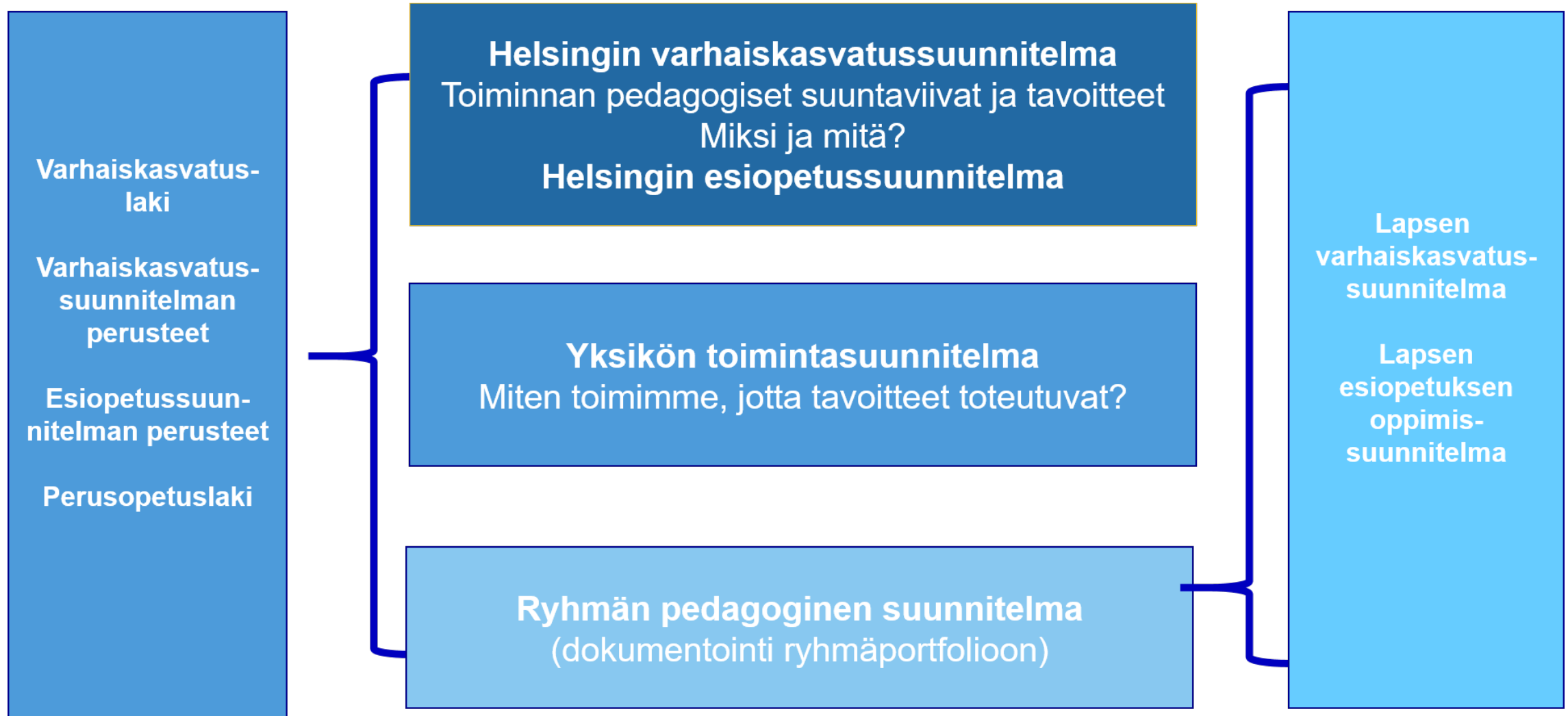
Hyväksytty: pvm. ja nimi

161120 Raila Tiainen-Ala-Maunus

Helsinki
Helsingfors

Helsingin varhaiskasvatusta ja esiopetusta määrittävät ja ohjaavat asiakirjat

Toimintasuunnitelma

- Varhaiskasvatussyksiköt laativat vuosittain Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuvan toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmassa kuvataan toiminnan järjestämisen pedagogiset periaatteet.
- Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmasta, esiopetussuunnitelmasta ja strategiasta nousevat tavoitteet ohjaavat toimintaa ja suunnitelmaan kirjataan toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Arviointi on systemaattista ja jatkuvaa ja se perustuu niille tavoitteille, joita Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa toiminnalle asetetaan.

Ryhmän pedagoginen suunnitelma – ryhmän toiminnan suunnittelu

- Lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin (Lapsen vasu) kirjatut lasten vahvuuksista ja tarpeista nousevat pedagogiset tavoitteet ja toimenpiteet muodostavat pohjan ryhmän pedagogiselle suunnitelmalle ja toiminnan suunnittelulle.
- Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ja oppimisen alueet huomioiden.
- Esiopetuksessa ryhmän suunnitelman pohjan muodostavat Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmat ja esiopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet.

Työtämme ohjaavat arvot

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelmanperusteissa määritellyille arvoille sekä Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021.

Yksikön toimintakulttuuri

Lähtökohtanamme on myönteinen vuorovaikutus henkilökunnan, lasten ja vanhempien välillä. Puhallamme yhteen ”hiileen” ja panostamme ryhmäytymiseen. Lapset ja perheet ovat luomassa toimintakulttuuria yhdessä henkilökunnan kanssa. Lasten kanssa keskustellaan heitä koskevista asioista ja toiveista. Erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat tuodaan näkyviin osana meitä ja oppimisympäristöämme. Vallesmannissa henkilöstö kohtaa lapsen päivittäin ja pitää huolen, että jokainen lapsi tuntee olonsa turvalliseksi ja tulee kuulluksi, joka päivä.

Meillä leikki nähdään itseisarvona ja lapselle luontaisena toimintatapana – **lapsen leikki on kaiken oppimisen pohja**. Leikki on väline, jolla lapsi käsittelee kaikkea kokemaansa ja oppii vuorovaikutustaitoja. Toimintaympäristömme kannustaa leikkiin, käytämme hyödyksi monenlaisia leikkitiloja sisällä ja ulkona. Retkeilemme paljon.

Toimintaa toteutamme jakamalla lapsia pienempiin ryhmiin toiminnan ja lasten taitojen ja tarpeiden mukaan. Näin turvataan leikkirauha ja mahdollistetaan pitkäkestoinen leikki. Aikuinen on leikkitilanteissa läsnä ja havainnoi aktiivisesti. Aikuisen rooli on tarttua lasten leikkialoitteisiin, rikastaa leikkiä sekä tarvittaessa tukea leikin aloittamista ja kulkua sekä leikkijöiden välistä vuorovaikutusta.

Yhteishenkeä ja yhteistä toimintakulttuuria rakennamme myös koko päiväkodille yhteisen teeman ja vuosisuunnitelman kautta. Tällä toimintakaudella panostamme liikunnallisuuteen ja sen kehittämiseen kuukausikohtaisten tavoitteiden avulla. Kestävän kehityksen ideaa tuomme lasten arkeen mm. kierrätyksen kautta.

Kaikessa toiminnassamme painotamme positiivista pedagogiikkaa. Harjoittelemmme hyviä vuorovaikutustaitoja sekä vahvistamme yhteisöä, lasten oppimista ja itsetuntoa esimerkiksi Huomaa hyvä -toimintakorttien avulla. Seuraamme ryhmädynamiikkaa tarkasti, jotta kukaan ei jää ulkopuolelle. Kiusaamistilanteisiin puututaan heti.

Vallesmannin ryhmien 5-vuotiaat muodostavat ”viskari”-ryhmän, jossa myös pääsevät itse vaikuttamaan toimintakertojen sisältöihin. Tänä vuonna toiminta toteutuu lasten omissa ryhmissä yhteisen suunnitelman pohjalta.

Esiopetuksen toimintakulttuuri Vallesmannissa

Lähtökohtanamme on myönteinen vuorovaikutus esiopetuksessa henkilökunnan, lasten ja vanhempien välillä. Kiinnitämme huomiota puhetapaan, joka on kaikkia kannustavaa ja kunnioittavaa. Otamme toiminnassa huomioon lasten toiveet, esimerkiksi äänestysten ja haastatteluiden avulla, sekä vanhempien odotukset. Omia odotuksiaan vanhemmat ovat tuoneet esille vanhempainillan etukäteistehtävässä sekä LEOPS-keskusteluissa. Eri kieli- ja kulttuuritaustat tuodaan näkyviin osana esiopetusta.

Näemme lapsen aktiivisena oppijana koko esiopetuspäivän ajan. Leikkiä arvostetaan ja sille annetaan aikaa. Leikkiä käytetään pedagogisesti hyödyksi, esimerkiksi siirtymätilanteissa hyödynnämme loruja, riimejä ja taputusrytmejä kirjainten ja äänteiden oppimisessa. Esiopetuksen pohjana toimii tarina, joka jatkuu koko toimintavuoden ajan. Tarinan ja siinä esiintyvien hahmojen kautta harjoittelemmme taitoja, jotka kuuluvat esiopetuksen opetussuunnitelmaan. Suhtaudumme ilolla koko oppimisprosessiin. Yksi voimavaramme arjessa on huumori. Tämän lisäksi esiopetuksessa on huomioitu yksikön yhteinen teema ja vuosisuunnitelma.

Oppimisympäristöinä esiopetuksessa ovat oman yksikkömme lisäksi lähialueen metsät ja puistot sekä koko Helsinki. Yhteistyötä tehdään Torpparinmäen koulun sekä lähialueen esiopetusryhmien kanssa. Muokkaamme oman esiopetusryhmämme tiloja lasten tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Esiopetusryhmiä jaetaan vaihteleviin pienryhmiin toiminnassa. Yhdessä oppien voimme jakaa kokemuksia ja oivalluksia toisillemme.

Kannustamme hyviin kaveritaitoihin

Hyvät kaveritaidot

On tärkeää tuoda konkreettisten esimerkkien ja tilanteiden kautta lapselle ymmärrettäväksi mitä hyvät kaveritaidot pitävät sisällään. Lapsen kanssa on hyvä keskustella ikätasoisesti, millaista on olla hyvä kaveri ja mitä hienoja ominaisuuksia hyvällä kaverilla on.

Tunnetaidot

Lapsen ikätason mukaan on hyvä tuoda esille myös tunteita ja niiden ilmaisua. Lapsen sanavaraston kartuttaminen kaveritaitojen mukana, esimerkiksi tunneilmaisuuksiin liittyvä sanasto. Lasta voi kannustaa olemaan ”parempi versio itsestään” eli opettelemaan uusia taitoja, joiden saavuttamisesta on hyvä iloita yhdessä. Ryhmässä on hyvä yhdessä tutkia ja tunnistaa sekä omia että kaverin vahvuuksia sekä positiivisia puolia. Negatiivisille tunteillekin pitää olla oma aikansa ja paikkansa. Niiden käsittely turvallisesti lasten kanssa on ensisijaisen tärkeää, jotta lapsi oppii niitä hallitsemaan ja säätelemään sopivassa suhteessa.

Tilanteisiin puuttuminen

Nollatoleranssi kiusaamiseen ja varhainen puuttuminen päiväkodissa: lasten päivittäisten tilanteiden havainnointi ja leikkien seuraaminen. Aikuiset ovat valppaita ja havainnoivat, ohjaavat lapsia toimimaan ja sanoittavat ristiriitatilanteita lapselle. Tärkeää on antaa lapsille työkaluja erimielisyyksien käsittelyyn ja toisten kokemusten ymmärtämiseen. Kiusaamiseen liittyvissä teemoissa päiväkodin ja kodin luottamuksellinen yhteistyö lapsen hyväksi on ensisijaisen tärkeää, ja keskustelun on oltava avointa kumpaankin suuntaan. Esiopetuksessa on mahdollista hyödyntää oppilashuollon palveluita lapsen tai ryhmän tarpeiden mukaan.

Miten kannustamme lapsia hyviin kaveritaitoihin

- sanoittaminen, konkreettiset esimerkit
- tunnetaitojen harjoittelu esimerkiksi tunnekorttien avulla
- lepoaikalla ja piirissä luettavat kirjat ja tarinat
- näyttelemisen ja roolileikkien kautta
- vaikeiden asioiden käsittely leikin avulla, ohjatut leikkihetket
- ryhmän omien pelisääntöjen luominen lasten kanssa
- Esiopetuksessa vertaissovittelun menetelmät käytössä (MiniVerso)

Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatusyksiköissä käynnistetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laadinta 2020-2021.
- Suunnitelmien laadinta käynnistyy vuoden 2020 loppuun mennessä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kartoituksella ja siihen osallistuu koko yhteisö.
- Kartoituksesta nostetaan alkuvuoden 2021 aikana esiin
 - 1-2 toimenpidettä, jolla edistätte tasa-arvoa yksikössänne
 - 1-2 toimenpidettä, jolla edistätte yhdenvertaisuutta yksikössänne

Toimintakauden tavoitteet

Helsingin kaupungin strategiasta nousevat yhteiset tavoitteet:

1. Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.

- **TAE 2020** Digitaalinen ryhmäportfolio käyttöönotetaan jokaisessa päiväkodin lapsiryhmässä ja leikkipuistoissa. Portfolio kootaan kaikissa yksiköissä yhtenäiselle verkkoalustalle/digitaaliseen oppimisympäristöön. (syksy 2020)
- **TAE 2021** Varhaiskasvatuksessa päiväkodin jokaisen lapsiryhmän suunniteltua pedagogista toimintaa arvioidaan yhteisellä arviointimallilla. Yhteinen arviointimalli käyttöönotetaan vuoden 2021 aikana.

2. Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

- **TAE 2021** Jokaisessa lapsiryhmässä toteutetaan ilmiöpohjaisen oppimisen kokonaisuus yhdessä kulttuuri- tai taidetoimijan kanssa. (kevät 2021)

Yksikön toimintakaudelle asettamat omat tavoitteet

1. Lapsen sensitiivinen kohtaaminen

- Henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla. Kehitämme myös toimintamme arviointia tavoitteen näkökulmasta.

2. Kaveritaitojen vahvistaminen

- Tavoitteen toteuttamista Vallesmannissa on kuvattu dialla numero 8.
- Teema nousi esiin viime vuoden asiakaskyselystä

Varhaiskasvatuksessa aloittaminen 1/2

Tutustuminen ja aloituskeskustelu

Varhaiskasvatuksen aloittaminen on lapselle ja hänen perheelleen iso muutos. Meillä Vallesmannissa mahdollistetaan lapselle riittävän pitkä ja joustava tutustuminen ennen hoidon aloitusta. Tuona aikana lapsi ja vanhemmat ovat tervetulleita yhdessä tutustumaan päiväkodin toimintaan. Jokaisen perheen kanssa käydään aloituskeskustelu, jonka tarkoituksena on, että lapsen varhaiskasvatuksen aloitus olisi mahdollisimman turvallinen. Keskustelussa vanhemmat kertovat lapsestaan tärkeitä asioita ja sovimme yhteisistä toimintatavoista.

Ryhmien muodostaminen ja siirtyminen toiseen ryhmään

Lapsiryhmät muotoutuvat pääsääntöisesti elokuussa toiminnan alkaessa. Lähtökohtana on muodostaa ryhmät niin, että ne tukevat lapsen kasvua ja oppimista. Arjen toiminnassa lapset jaetaan vielä useampiin pienryhmiin, toiminnan ja lasten tarpeiden ja taitojen mukaan. Lapsen siirtyessä toiseen ryhmään siirtokeskustelut käydään uuden ryhmän kasvattajien kanssa tai vastaavasti uuden päiväkodin kasvattajien kanssa.

Varhaiskasvatuksessa aloittaminen 2/2

Lapsen vasuprosessi – yhteisesti sovitut käytännöt

Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma syksyllä. Esiopetuksessa laaditaan lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma. Ryhmän kasvattajat käyvät yhteisen moniammatillisen keskustelun, jonka jälkeen ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja käy keskustelun vanhempien kanssa ja kirjaa tavoitteet pedagogiselle toiminnalle. Näiden pedagogisten tavoitteiden pohjalta suunnitellaan lapsiryhmän toiminta. Toimintaa arvioimme vanhempien kanssa keväällä arviointikeskusteluissa ja tarvittaessa useamminkin. Hyve 4, eli 4-vuotiaiden hyvinvointitarkastus tehdään neuvolan ja vanhempien kanssa yhteistyössä. Hyve-keskustelu käydään vasukeskustelun yhteydessä ennen lapsen 4-vuotissyntymäpäivää.

Esiopetuksen opinpolku

Esiopetuspaikka osoitetaan varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle omalta esiopetuksen oppilaaksiottoalueelta huomioiden lapsen opinpolun jatkumo esiopetuksesta kouluun. Esiopetuspaikka osoitetaan lapselle siten, että esiopetusmatka on mahdollisimman lyhyt ja turvallinen.

Esiopetusryhmät muodostetaan huomioimalla tiedossa olevat lasten tuen tarpeet sekä sosiaaliset suhteet.

Syksyllä lasten esiopetuksen oppimissuunnitelma, LEOPS-keskustelut, käydään lasten vanhempien kanssa ja keväällä arviointiin osallistuu vanhempien lisäksi myös lapsi itse. Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelmat siirtyvät vanhempien luvalla kouluun sen jälkeen. Vanhempien kanssa käydään tarvittaessa väliarviointikeskusteluja, joissa mukana voi olla eri alojen asiantuntijoita suunniteltaessa tuen tarvetta kouluun.

Esiopettajat käyvät moniammatilliset siirtokeskustelut koulun oppilashuoltotyöryhmän kanssa keväällä. Syksyllä luokanopettajilta saadaan palautetta siitä, miten koulunkäynti on lähtenyt sujumaan.

Viestintä ja yhteistyö

- Lapset ja vanhemmat ovat luomassa päiväkotimme toimintakulttuuria yhdessä henkilökunnan kanssa. Päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa haku- ja tuontitilanteissa ovat tärkeitä.
- Kuluvan vuoden aikana jokaisen lapsen vanhempien kanssa järjestetään lapsen iästä riippuen vasu-, leops- tai hyve-keskustelu. Syksyllä käytävissä keskusteluissa sovittavien tavoitteiden toteutumista arvioidaan yhdessä vanhempien kanssa viimeistään keväällä.
- Vallitsevasta epidemiatilanteesta johtuen nämä keskustelut käydään tällä toimintakaudella suurimmaksi osaksi etäyhteyksin.
- Toimintaa arvioidaan paitsi henkilökunnan ja vanhempien kesken, myös yhdessä lasten kanssa. Lasten kanssa keskustellaan toiminnasta ikätason mukaan, aivan pienimpien ryhmästä aina esiopetusikäisiin asti.
- Toimintaa ja arviointia dokumentoidaan ryhmien sähköisiin portfolioihin, jotka tulevat toimimaan myös pääasiallisina viestintäkanavina vanhempien suuntaan.
- Henkilökunnan sisäisessä viestinnässä tärkeitä kanavia ja tilaisuuksia ovat talonkokoukset ja tiimipalaverit kerran viikossa.
- Päiväkodissamme toimii vanhempaintoimikunta Inkkarit. Perinteisesti vanhempaintoimikunta on ollut mukana liikunnallisissa pihatapahtumissa keväisin ja syksyisin. Uusia yhteistyön ja osallistumisen muotoja etsitään parhaillaan.
- Tärkeitä yhteistyökumppaneitamme ovat alueemme varhaiskasvatuksen kiertävä erityisopettaja (kveo) ja suomi toisena kielenä –opettaja eli S2-opettaja. Muita yhteistyötahoja ovat esimerkiksi neuvola, lapsiperheiden perhetyö, seurakunta ja kirjasto.
- Esiopetuksessa yhteistyötä tehdään Torpparinmäen ja Paloheinän peruskoulujen kanssa, ja tästä laaditaan yhteistoimintasuunnitelma. Yhteistyökumppaneina ovat esiopetuksen kuraattori ja psykologi sekä koulu- ja neuvolapsykologi.